

GELIDA
Temple parroquial de Sant Pere
Plaça de l'Església, nº 1
08790 Gelida
Arxiprestat: Montserrat
Bisbat de Sant Feliu de Llobregat

Lloc: Gelida és un municipi de la comarca de l'Alt Penedès. El terme municipal ocupa principalment una àrea muntanyenca situada en l'extrem nord del Massís de l'Ordal. La seva ubicació en un vessant és la causa de la seva gran variació en altura sobre el nivell del mar: el punt més baix habitat del municipi es troba a 86 metres, on hi ha l'estació del ferrocarril. El punt mitjà del nucli principal (Gelida) se situa als 199 metres de la plaça de l'Església, i el màxim dins la població es troba al castell on hi havia l'antiga església parroquial, (290 msnm) i a la urbanització de Martivell (275 msnm). L'altura màxima del municipi es registra al Puig de les Agulles, de 652 metres¹.

¹ Dins: <http://ca.wikipedia.org/wiki/Gelida> [Consultada 18-06-14]

Datació: La parròquia apareix documentada des del 988. S'esmenta la dedicació a Sant Pere a partir del segle XI. Durant el segle XIII sembla que els senyors de Gelida exerciren el patronatge dels rectors de l'església. (església de Sant Pere del castell). La primera pedra de l'església actual es va col·locar l'any 1857.

Estil arquitectònic: Neoclàssic.

Descripció: Església d'una sola nau amb capelles laterals entre contraforts. Arcs torals amb volta, entre l'arc i la nau, i volta de canó a les capelles laterals. Coberta a dues aigües de teula àrab. Accés per escalinata central. Campanar octogonal amb coberta de pavelló de rajola vidriada. L'estil de l'edifici és el neoclàssic, amb alguns elements historicistes. La capella annexa del Santíssim és de planta rectangular amb petita cúpula, llanterna, i cobertes de teula àrab; el sostre i la cúpula estan organitzats seguint pautes gaudinianes en els arcs parabòlics i en una estrella de vuit punxes al mig de la qual s'obre una claraboia amb vidres de colors. Les parets estan ornamentades amb mosaic de colors amb representacions florals (Il·liris) i simbòliques (els símbols dels quatre evangelistes).

Notes a la descripció: Destaca el retaule compost per una fornícula d'arc de mig punt amb la imatge de Sant Pere (de fusta policromada) vestit amb túnica i mantell. Sant Pere porta orla i els seus atributs i la figura està emmarcada per relleus de bronze de marcs quadrangulars, amb les representacions de les escenes de la vida del sant (els miracles, l'estada a la presó, la fugida de la ciutat, etc.). Conserva pintures murals, policromes i figuratives, on es representen dues escenes de la vida de Sant Pere, a qui està dedicada l'església. Una escena representa a Pere pescant i Crist que el crida, en un primer pla, sobre un fons de paisatge marítim. En l'altra, disposada en un interior arquitectònic, Pere rep les funcions com a sant envoltat dels altres apòstols i deixebles. Ambdues escenes estan emmarcades amb una orla ornamentada de fullatge estilitzat².

Història: El 1857 es va col·locar la primera pedra de l'església parroquial de Sant Pere en l'emplaçament d'una església anterior dedicada a Sant Miquel, documentada des del segle XIII i que fou enderrocada el mateix any. El 16 de novembre del 1860 va enfonsar-se una de les arcades de la nau central (els arquitectes Josep Simó i Fontcuberta³ i Elies Rogent⁴ van visitar Gelida per tal d'obrir l'expedient de responsabilitat per la caiguda de l'arc). El 1862 es reprenen les obres sota la direcció de Josep Simó i Fontcuberta i el 1871 (25 de juny), quan s'acabaren s'hi traslladà el sagrari. El 24 d'abril del 1916 es va col·locar la primera pedra de la capella del Santíssim. El projecte de l'església és de l'arquitecte Francesc Vallès. La direcció de les obres va ser encomanada a Josep Nolla⁵ i a Ramon Urpí. A partir del 1862 la direcció la va portar Josep Simó Fontcuberta. La capella del Santíssim és de l'arquitecte Isidre Puig i Boada⁶.

² Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Direcció General del Patrimoni Artístic i Arquitectònic. Dins : <https://extranet.cultura.gencat.cat/EGIPCI> [Consultada 18-06-14]

³ Simó Fontcuberta, Josep (n. s. XIX ? – m. s. XIX?) Titulat a l'Academia de San Fernando de Madrid (1852). Autor, dins un estil eclèctic, de l'església de la Immaculada (i el cementiri) de Vilanova i la Geltrú (1853), de les de Sant Cristòfol de Premià (1854), de Sant Francesc de Paula de Barcelona (1853-60), de Torroella de Foix (1855), i cases particulars a l'Eixample de Barcelona, com la torre Ferrer-Vidal (1871), on ara hi ha la Pedrera. El 1868 esdevingué membre de l'Acadèmia de Belles Arts de Barcelona. <http://www.encyclopedia.cat> [Consultada 25-06-14]

⁴ Rogent i Amat, Elies (Barcelona, 1821 —Barcelona, 1897) <http://www.encyclopedia.cat> [Consultada 25-06-14]

⁵ Nolla, Josep, (Barcelona, 1806 —Premià de Mar, Maresme, 1872) Mestre d'obres per l'Academia de San Fernando. Titulat el 1830, treballà a Barcelona i en pobles de la rodalia. Fou director segon de les obres d'eixample del Cementiri Vell de Barcelona (1852). Amb Elies Rogent projectà les cases del carrer de la Comtessa de Sobradiel (1857). <http://www.encyclopedia.cat> [Consultada 25-06-14]

⁶ Puig i Boada, Isidre (Barcelona, 1891 - 1987). Arquitecte català. Titulat l'any 1915. Va ser deixeble d'Antoni Gaudí, amb el qual va col·laborar al temple de la Sagrada Família, de la qual va ser codirector de les obres durant els anys 1950 i director entre 1966 i 1974. En col·laboració amb Francesc de Paula Quintana i Vidal i Lluís Bonet i Garí es van encarregar de la nova façana de la Passió. <http://ca.wikipedia.org> [Consultada 25-06-14]

Visites pastorals a Sant Pere de Gelida

El 15 de juny de l'any 2004 una butlla del papa Joan Pau II decretava, sobre el territori de l'antic arquebisbat de Barcelona, la creació de tres noves diòcesis: Barcelona, Sant Feliu de Llobregat i Terrassa. La nova diòcesi de Sant Feliu de Llobregat està formada per nou arxiprestats i dues vicaries: Vicaria del Llobregat que agrupa els arxiprestats de Bruguers, Montserrat, Sant Boi de Llobregat, Sant Feliu de Llobregat i Sant Vicenç dels Horts, i la Vicaria del Penedès – Anoia – Garraf amb els arxiprestats d'Anoia, Garraf, Piera-Capellades i Vilafranca del Penedès. El bisbe titular de la diòcesi de Sant Feliu de Llobregat és monsenyor Agustí Cortés Soriano que va iniciar el seu ministeri episcopal el 12 de setembre de 2004.

La primera visita pastoral del bisbe Agustí a la parròquia de Sant Pere de Gelida va ser el 18 de febrer de 2012.

Rectorologi⁷

1849-1871	Planas i Padró, Jaume
1871-1874	Massaveu, Josep
1874-1876	Cot, Narcís
1876-1877	Vilaró, Josep
1877-1895	Parera, Josep
1895-1897	Taulet, Antoni
1897-1916	Raventós i Vendrell, Francesc X.
1916-1917	Arquer, Miquel de
1917-1928	Vallès, Joan
1928-1930	Alomà, Josep M ^a
1939-1936	Mariné i Mogas, Martí
1939-1939	Olivella i Galimany, Albert
1939-1942	Sagué i Vilar, Narcís
1942-1948	Estrada i Prat, Jaume
1948-1955	Vilaseca i Molleví, Josep
1955-1956	Comas i Janer, Carles
1956-1986	Pujol i Freixas, Francesc
1986-1991	Duch i Fumadó, Jaume
1991-2014	Gras i Civit, Isidre
2014-	Maroto Cifuentes, Rafael

Abreviatures

ADB Arxiu Diocesà de Barcelona

V.P. Visites pastorals

⁷ Dins: <http://www.gelida.org/fm/Rectorologi.pdf>

Bibliografia

Carafí i Morera, Enric, *Cinc esglésies gelidenques : més de mil anys d'història* ; [s.l. : s.n.]: impressor Narcís Jubany, 1972.

Martí i Bonet, Josep, *Speculum Novum Titulorum Ecclesiae Barchinonensis*. V.III. Bisbat de Sant Feliu de Llobregat.

Recursos electrònics

Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Direcció General del Patrimoni Artístic i Arquitectònic. Dins : <https://extranet.cultura.gencat.cat/EGIPCI>

Gran Enciclopèdia Catalana. Dins: <http://ca.wikipedia.org>

Wikipèdia : l'enciclopèdia lliure. Dins: <http://ca.wikipedia.org>

<http://www.gelida.org/fm/Rectorologi.pdf>